

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА БІОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

Л.О. Омелянчик, В.В. Перетяцько, О.В.Ткачук

Україна, м. Запоріжжя, Запорізький національний університет

Знання стають знаннями в повному значення цього слова лише тоді, коли вони одержані самостійно. Ця думка є однією з пріоритетніших формул навчання. На сьогодні необхідними стають уже не самі знання, а знання про те, де і як їх застосовувати. Важливими є знання про те, як інформацію одержувати, інтегрувати або створювати нову. Особливе значення має не стільки знання студентами великого обсягу фактичного матеріалу, скільки вміння ними оперувати, здійснювати творче перенесення. Тож, перед викладачами вищої школи стоїть завдання організувати навчальний процес так, щоб студенти мали можливість бути активними учасниками одержання і застосування інформації. Для досягнення цієї мети необхідний комплексний підхід, який дозволяє створювати ситуацію успіху, сприяє розвитку у студентів розумових здібностей, підвищує усвідомленість сприйняття інформації, формує інтерес, позитивну мотивацію до навчання і професійну компетенцію.

Основним засобом реалізації названих завдань є самостійна навчально-пізнавальна робота студентів. «Самостійна навчально-пізнавальна робота студентів – різноманітні види індивідуальної й колективної діяльності студентів, які вони здійснюють на навчальних заняттях або в позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі» [1, с. 203].

За Болонською угодою 50% загального обсягу трудомісткості навчання припадає на самостійну та індивідуальну роботу студентів. Саме ці форми роботи дозволяють студентам ефективно відпрацьовувати професійні вміння та навички. Кредитно-модульна технологія навчання у вищих навчальних закладах визначає серед основних форм індивідуальної роботи студентів виконання індивідуальних творчих завдань (робіт).

Індивідуальна творча робота виконується студентом самостійно у позанавчальний час за однією із запропонованих викладачем тем. Важливо, щоб обираючи тему роботи викладачі керувалися принципом індивідуалізації, зокрема враховували індивідуальні особливості студентів, такі як: характер протікання процесів мислення, рівень знань і вмінь, працездатність, рівень пізнавальної і практичної самостійності, рівень вольового

розвитку, інтереси і нахили, потреби тощо [2, с. 105]. Адже лише індивідуальна робота як форма навчання передбачає створення умов для розкриття індивідуальних творчих здібностей студентів.

Контроль за самостійною та індивідуальною роботою студентів – це складне поліфункціональне явище, що включає контроль за процесом і за результатом. Контроль за результатами передбачає повну свободу студентів у здійсненні процесу діяльності, але ставить перед необхідністю вчасно подати конкретний результат, в конкретній формі [1, с. 212].

На біологічному факультеті Запорізького національного університету індивідуальна творча робота студента являє собою реферат – невеликий цілісний виклад матеріалу, в якому коротко, але мотивувано, з визначеннями і власними висновками викладено основні ідеї щодо вирішення певної наукової проблеми.

Мета виконання індивідуальної творчої роботи студентами полягає у формуванні у них умінь пошуку інформації із певної тематики, навичок самостійного опрацювання інформаційних джерел, умінь виділяти головне у тексті та усвідомлення необхідності отриманих знань для професійного становлення майбутнього фахівця в галузі біології чи хімії.

Здатність і можливість студентів до самостійної та індивідуальної роботи різні, проте загальні вимоги до організації таких робіт однакові для всіх. Для цілеспрямованого й оптимального управління процесуальною стороною пізнавальної діяльності студентів кафедрою хімії розроблені уніфіковані вимоги до індивідуальних творчих робіт. Ми намагалися досить конкретно описати вимоги, беручи за основу п.3 Постанови президії ВАК України № 7 – 05 / 1 від 15 січня 2003 р. Зокрема:

- Робота оформлюється на стандартних аркушах паперу формату А4, вона може бути написана зрозумілим почерком або надрукована.
- Обсяг роботи 8 – 12 сторінок.
- Робота має включати такі розділи: вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури.

У вступі визначається постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В основній частині проводиться аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення поставленої проблеми, конкретизація невирішених частин загальної проблеми, виклад основного матеріалу. У висновках розкривається власне ставлення автора до проблеми.

○ Список літератури подається в алфавітному порядку. Під час опрацювання літературних джерел перевага надається науковим статтям у фахових виданнях України, навчальним посібникам і підручникам, виданих за останні 10 років. Посилання на літературні джерела по тексту подаються у квадратних дужках, вказується номер джерела і номер сторінки (сторінок) у ньому.

Відповідно до названих вимог нами були розроблені критерії оцінювання результатів виконання студентом індивідуальної творчої роботи. Оцінювальна шкала має такий вигляд:

➤ Вступ (1-2 бали):

✓ формулювання необхідності зазначених знань для професійного становлення майбутнього фахівця в галузі біології чи хімії.

➤ Основна частина (1-10 балів):

✓ повнота розкриття питання (1-4 бали);

✓ опрацювання сучасних науково-інформаційних джерел (1-3 бали);

✓ цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу (1-3 бали)

➤ Висновки (1-2 балів):

✓ уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки.

➤ Правильність оформлення списку літературних джерел (1-2 бали).

➤ Акуратність оформлення письмової роботи (1 бал).

➤ Підбір матеріалів і підготовка комп'ютерної презентації (1-3 бали).

Загальна оцінка визначається як сума балів, отриманих студентом по кожному пункту. Всього – 20 балів.

Однією з найпоширеніших помилок, яких припускаються студенти під час написання творчої роботи, є невміння виділяти головне і лаконічно формулювати власні думки. Беручи це до уваги, ми додали штрафні бали за перевищення обсягу виконаної роботи (знімається 5 балів).

Таким чином, саме самостійна та індивідуальна робота студентів сприяють формуванню, ініціативності, дисциплінованості, точності, почуття відповідальності, необхідних майбутньому фахівцю у навчанні і професійній діяльності. Від того наскільки ця робота чітко організована та об'єктивно проконтрольована викладачами вищих навчальних закладів залежить успіх її виконання студентами.

Література:

1. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ М.М.Фіцула. – 2-ге вид., доп. – К.: Академвидав, 2010. – 456 с.
2. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник./ В.М.Нагаєв – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

Надійшло до редакції 24.04.2013 року